

חומש תורה שלמה

והוא

התורה שבכתב

עם באור

«תורה שבעל פה»

חבור כולל את פרושי התורה שנאמרו ונמסרו מדור לדור, מזמן קבלת התורה עד סוף זמן האמוראים והסבוראים ותחלת זמן הגאונים (משך אלפים שנה, בערך) הנמצאים בכל ספרי רז"ל ובספרים המיוחדים להם שנדפסו עד היום, גם מהרבה כתבי יד עתיקים. כל מה שנאמר בתרגומים, בפשט, בהלכה ובאגדה.

ערוך ומסודר על פסוקי התורה עם באור, הערות והגהות

מוסף מיוחד

תרגום ירושלמי השלם

לפרשת כי תשא

מתוך כתב־יד רומי יחיד בעולם, על כל התורה
עם ביאור ומבוא מקיף

בעזרת ע"י

מנחם מ. כשר

חלק עשרים ואחד

אונקלוס יונתן בן עוזיאל
 יא ופליל יי עם משה למיפר: יב ארי יא ומליל יי עם משה למיפר:
 תקבל ית חושבון בני ישראל למגניהון יב ארום תקבל ית חושבון בני
 ירושלמי: יב. ארום תקביל ית ריש חושבון סכומהון רבני ישראל.

רש"י

(יג) כי תשא. לשון קבלה כהרגומי, כשתהפוך לקבל סכים מנינס לדעת כמה הם אל חמנס לנגלות חלף יתנו כל

תורה שבעל פה

ה' אל משה לאמר, כאלו הוא חי לפניכם. ובפי שקלים כן אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, משאני מת איני נזכר בפיהם של ישראל, א"ל הקב"ה חיד, כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשן של תלמידי חכמים, כך בכל שנה ושנה שקורין אותה לפניהם, כאלו אתה עומד שם לפני וזוקף את ראשם של תלמידי חכמים, כשקורין בתורה ולומדין אותה ואומרין בכל פרשה וידבר ה' אל משה לאמר, מנין, ממה שקראו בעינין כי תשא את ראש בני ישראל, שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא. (שמות רבה כתיי אוקספורד)

[לז] וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה... כי תשא, כסף נבחר לשון צדיקא, זה הקב"ה שהכתיר (ס"א שהבחיר) לשונו למשה וא"ל כי תשא. מה כתיב למעלה מן הענין, וכפר אהרן על קרנותיו וגו'. כיון שחטאו, אמר הקב"ה למשה לך כפר עליהם, א"ל רבש"ע, לא כך אמרת לי אחת בשנה, א"ל הקב"ה לך זוקף ראשן עכשיו, אמר משה לפני הקב"ה, רבש"ע, בשעה שיש להם זכות הנח להם ובשעה שאין להם זכות, כביכול תשא להם פעם אחת בשנה, כדי שיבא יום הכפורים ויכפר עליהם. שנאמר ב) כי ביום הזה יכפר עליכם.

(תנחומא תשא ו)

[לח] כי תשא... ונתנו איש כופר, בכל מקום שאתה מוצא, כ"י על תנאי הוא. כי יקרא קן צפור לפניך בדרך שלח תשלחו, כי תשא את ראש בני ישראל ונתנו איש כופר, כי תבנה בית חדש ועשית מעקה ה). (תנחומא ראה ה).

[לח] וידבר ה' אל משה לאמר, כי תשא, משה לימד תורה לישראל והדריכן במצות ונתן להם סדרי פרשיות שקורין בכל שבת ושבת ובכל חדש ובכל מועד והן מזכירין אותו בכל פרשה ופרשה, שנא' ג) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל כו', וידבר

א) משלי י, כ. ב) ויקרא סו, ל. ג) ויקרא כג, מד. ד) דברים כב, רז. ה) שם, ת.

ע"כ. ובכתיי עה"ת (ב"מ): מה טעם סמיכות מזבח של פרשה שלמעלה לכו תשא את ראש, לרמוז שמוזבח הוא כפרה על ראש בני ישראל וכן הוא רמוז ברי"ת, והוא כפרה עליהם כמו שמצינו בדוד, ויבן שם דוד מזבח לה' ויעל עולות ושלמים ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה, (ש"ב כד, כה), ומכאן למד דוד, ולזה סמך ליה הכא כי הוא כפר נפשם, ע"כ. וראה בבעל הטורים כאן. — כיון שחטאו וכו' בדרש שלפנינו מבואר שפרשה זו נאמרה אחרי מעשה העגל וכן מבואר להלן אות מב, מג, נא, עה. וראה תו"ש תרומה פכ"ה אות ע"א, שגם פרשת המשכן נאמרה אחר מעשה העגל. [לח] לפנינו בדפוס בשמות רבה חסר כל הקטע, ונמצא בתנחומא כאן ג ומובא בהדר זקנים כאן ומגורת המאור אלנקה ח"ג עמ' רעו, ומסיים הה"ד כי תשא את ראש בני ישראל כי תשא לעתיד לבוא. ובס' שפתי כהן כאן: כאילו אמר אתה תשא ראש בני ישראל, לא אמר ישראל אלא בני ישראל, לבני בניהם עד עולם אתה נושא ראשם, ראש בני ישראל ר"ת רבי, אתה רבי ורב וראש עליהם לעולם, ע"כ. [לט] ברי"ה ג. אמר ר"ל כי משמש בדי' לשונות וכו'. וברש"י שם: כי תפגע, כי יקרא קו, כולן לשון אם הם וכן כו' כי תשא, ע"כ. וראה בשו"ת רש"י (הוצאתי סי' ו') ובהערותי שם והוצאת אלפנבין סי' רנא). ומהתנחומא מבואר דס"ל שמשה לא נצטוה כאן לספור (וזה כשיטת הרמב"ן) אלא אמר לו בשעה שתצטרך

[לז] תג"י תשא ד, פסיקתא דר"כ פ"ב פס"ר פ"י. ובכתיי פ"י עה"ת לקדמון מביא לשון התנחומא ומוסיף: ולכן כי תשא לשון נושא עון (דבר אחר לשון נשיאות הוא לכם שלא יהיה בכס נגף). ובס' צרור המור כאן בסגנון אחר: ורז"ל רצו לקשר הפרשה באופן אחר, ואמרו מה כתיב למעלה מן הענין וכפר אהרן על קרנותיו אחת בשנה, תינח בזמן שבהמ"ק קיים ומזבח הקטורת עומד, אבל בזמן שאין בהמ"ק קיים במה תהא כפרתם, לזה סמך כי תשא את ראש בני ישראל, כביכול אמר משה לפני הקב"ה, היתה נושא להם פנים פעם אחת בשנה ואימתי ביה"כ, ע"כ. ושם: כי תשא, לפי שלמעלה חתם במזבח הקטורת שהיא עוצרת המגפה ומסלקת חרון אף מישראל בהקטרת הקטורת כו', לכן סמך לכאן כי תשא את ראש בני ישראל וגו', ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, ע"כ. וכע"ז בס' מנחת ביכורים לר' יעקב סקילי שהקשה למה הפסיק במצות מחצית השקל באמצע מלאכת המשכן, וכתחיל לבאר שהקטורת על המזבח היא לעצור המגפה (והשאר חסר). ובאע"ז כאן: החל לפרש כסף הכפורים שהוא חייב על כל אחד ולא היה נדבה, והזכיר זה בעבור הכתוב למעלה כי אחת בשנה יעשה כפורים, וכסף הכפורים גם כן יהיה אחת בשנה כאשר אפרש, ע"כ. ובספר פענח רוא: כי תשא את ראש וגו' ונתנו איש כפר נפשו, סמכו לחטאת יום הכפורים, אשר אז נמנה כל ראש ועוברין לפניו כבני מרון.

הוצאה חדשה זו של ספרי "חומש תורה שלמה" מוקדשת לזכרו הנערץ של סבנו הגאון המחבר רבי מנחם מנדל כשר זצוק"ל.

ספרי תורה שלמה המוצאים בזה בהוצאה חדשה הינם פרי עמל של 60 שנים ויותר לחבר את שני חלקי התורה שבכתב ושבעל פה. הגאון המחבר אשר נודע בשערים בגאונותו וידענותו המקיפה, אשר הדהימה את כל שומעיו, יצא לדרכו באותם ימים בברכתם של גדולי הדור מעטים האמינו שאדם יחידי מסוגל להעמיס על כתיפיו מעמסה כבדה כזאת. את תוכנית העבודה קיבל מאת אביו רבי יצחק פרץ זצ"ל, אבל הוא פיתח והרחיב את הרעיון עד שהגיע לצורתו הנוכחית.

מתוך הערכותיהם של גדולי הדורות כפי שבאו לידי ביטוי בהסכמותיהם, חשים אנו בחשיבות הרבה שיחסו לעבודה מקיפה זו.

מלאכה גדולה וחשובה זו מפליאה כל מתבונן על גודל החכמה ועוצמת המחשבה, הכושר והמאמץ הכביר שהושקעו ע"י המחבר זצ"ל בעבודת קודש זו. להוצאת החיבור הנפלא אשר הפך לצאן ברזל בספרותנו התורנית.

אנו נכדיו שמחים שזכינו להוציא לאור מחדש את האוסף הנפלא הזה, בצורה שתהיה לעזר רב לציבור הרחב, ולהיות ממשיכים של עבודתו הגדולה אשר זכה לסיים בכת"י. אנו מקוים שנזכה לראות את יציאתם לאור של יתר הכרכים בעתיד הקרוב, ושנזכה לברך על המוגמר מתוך שלווה ונחת רוח.

אפרים גרינבאום

שמחה בלכרוביץ